

EESTI VABARIIGI PÕHISEADUSE

14. peatüki "Kohalik omavalitsus"

e e l n ä u

§ ____ . Kohaliku valitsemisala korraldamine ja kohalike elualade arendamine toimub kohalike omavalitsuste kaudu.

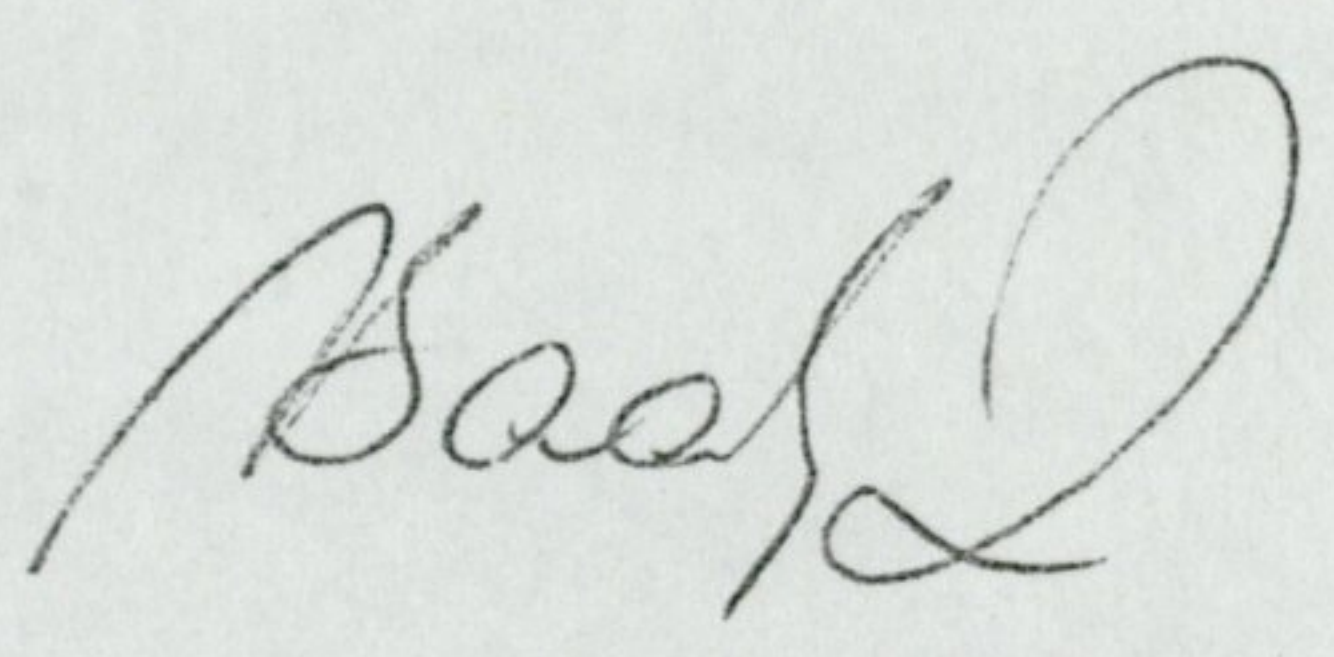
§ ____ . Kohalikul omavalitsusel on kohustus koostada iseseisev eelarve.

§ ____ . Kohalikul omavalitsusel on oma võimkonna piires õigus:

- teha otsuseid, anda määrusi ja korraldusi;
- kehtestada ja koguda makse ning panna peale koormisi;
- moodustada teiste omavalitsustega liite ja ühisasutusi.

§ ____ . Kohalike omavalitsuste moodustamise, korralduse ja järelvalve nende tegevuse üle määrab seadus.

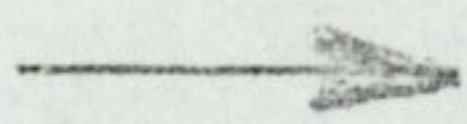
Eelnõu koostaja: Vello Saatpalu



Keelekorrektor: Imre Siil

Tallinnas, 16.10.91.a.

Seletuskiri pöördel



PA Kohalike omavalitsuste toimkonna abiesimees

VELLO SAATPALU

Tel. tööl 44 30 38, fax 44 49 02
kod. 53 14 40

Ettepanekud aluseks võetud Eesti Vabariigi Põhiseaduse
eeltnõu 14. peatüki

KOHALIK OMAVALITSUS

muutmiseks ja täiendamiseks

I osa. ÜLDIST

1. Pean vajalikuks, et Põhiseaduse need peatükid, mille lahtikirjutamine toimub EV teistes seadustes, oleksid kirja pandud võimalikult lühidalt.

2. EV koostatav põhiseadus peab olema kooskõlas "Kohaliku omavalitsuse Euroopa hartaga". Praegu ei ole harta meile kohustuslik, kuid pärast Euroopa Nõukogu täisliikme staatuse saamist tuleb meil see paratamatult ratifitseerida, s.h. ka kohustuslike paragrahvide osas. Seda perspektiivi silmas pidades oleks vast mõistlik, kui me harta paragrahve EV põhiseaduses ei tsiteeriks.

3. Eesti omavalitsuste tasandite arvu küsimuses valitsevad sügavad erimeelsused. Selles küsimuses praegusel etapil konsensus saavutamise pole võimalik. Taolisest erimeelsusest tingituna pakun kompromissina, et me ei määratleks Põhiseaduses omavalitsuse tasandite arvu ja omavalitsusüksuste nimesid (alev, linn, vald, maakond), sest võib ka näiteks juhtuda, et maakond ei kujunegi omavalitsuse tasandiks.

Teen Assambleele ettepaneku, et hääletamisele ei läheks esmalt mitte tasandite arv vaid küsimus, kas põhiseaduses üldse seda reglementeerida. Kui otsustatakse reglementeerida, siis alles läheb hääletamisele tasandilisuse küsimus ise.

Ma usun, et ma ei eksi, kui väidan, et enamuse Assamblee liikmeid ei ole kunagi hoidnud käes Eestis praegu kehtivat omavalitsuse aluste seadust, kõnelemata teiste riikide samatähenduslikest aktidest. Soovimata kedagi solvata, ei saa ma seetõttu pidada Assambleed kui tervikut tasandite arvu küsimuse üle otsustamisel piisavalt pädevaks. Probleem tuleb lükata mõneti edasi ja lahendada kompetentsemal tasemel kohaliku omavalitsuse seaduse kaudu, et järgmisteks kohalikeks valimisteks oleks lahendus olemas.

4. Kuivõrd teise tasandi omavalitsuse moodustamise suhtes on praegu olulisi erimeelsusi (kui see tasand Eesti riigi varasema tava kohaselt peaks moodustatama), siis pole otstarbekas Põhiseaduses käsitleda ka omavalitsuse valimise küsimust

92

(teatavasti on arvamusi, et teise tasandi volikogu võiks moodustada esmatasndi volikogust delegeerimise teel).

5. Ülaltoodu peaks olema piisavaks selgituseks, miks allakirjutanu poolt esitatud 14. peatüki eelnõu (vt. III osa) kujunes selliseks nagu ta selle kirjatüki III osas tooduna on.

II osa. MUUDATUSED JA TÄIENDUSED

1. §117

1.1. Sõnastada §117 1938.a. Põhiseaduse §122 sõnastust aluseks võttes (jättes välja sõnapaari "seaduse alusel") alljärgnevalt:

"§____. Kohaliku valitsemisala korraldamine ja kohalike eluallade arendamine toimub kohalike omavalitsuste kaudu."

2. §118

2.1. Jätta välja 1., 2. ja 3. lõige. Need küsimused peavad leidma käsitle EV kohaliku omavalitsuse seaduses, võibolla ka Tallinna kohta käivas eriseaduses.

2.2. Neljandas lõikes nimetatud järelvalve mõiste peaks leidma käsitle käesoleva ettepaneku viimases paragrahvis, kust on koos omavalitsuse moodustamise ja korraldusega.

3. §119

3.1. Jätta välja. Lõigetes käsitletud küsimused kuuluvad lahendamisele kohaliku omavalitsuse seaduse ja valimisseaduse kaudu.

4. §120

4.1. Jätta välja, kuivõrd see kuulub valimisseaduses käsitlemisele.

5. §121

5.1. Sõnastada §121 1938.a. Põhiseaduse §124 sõnastust aluseks võttes alljärgnevalt:

"§____. Kohalikul omavalitsusel on oma võimkonna piires õigus:

- teha otsuseid, anda määrusi ja korraldusi;
- kehtestada ja koguda makse ning panna peale koormisi;
- moodustada teiste omavalitsustega liite ja ühisasutusi."

6. §122

6.1. Jätta välja 1. lõige, kui kohaliku omavalitsuse seadusse kuuluv.

6.2. Selle paragrahvi 2. lõike esimene lause sõnastada alljärgnevalt (lähtub käesoleva ettepaneku kirjutaja seisukohast, et eelarve koostamine on kohustus, mitte aga ainult õigus mida võib oma töö kergendamiseks mitte kasutada):

"§____. Kohalikul omavalitsusel on kohustus koostada iseseisev eelarve."

6.3. Jätta välja 2. lõigu teine lause, kuivõrd eelarve ja maksude küsimus leiab käsitlemist EV vastavates seadustes.

7. §123

7.1. Jätta välja, kuivõrd "Kohaliku omavalitsuse Euroopa harta" §5, mis käsitleb just piiride küsimust, kuulub kohustuslikult ratifitseeritavate paragrahvide hulka.

8. §124

8.1. Jätta välja. Kuulub keeleseaduse võimkonda.

9. §125

9.1. Jätta välja. Kuulub kohaliku omavalitsuse seaduse, võimalik et ka Tallinna kohta käiva eriseaduse raames lahendamisele.

10. Lisada järgmine paragrahv:

"§____. Kohalike omavalitsuste moodustamise, korralduse ja järelvalve nende tegevuse üle määrab seadus."

III osa. 14. PEATÜKI EELNÕU

Arvestades I ja II osas toodut, kujuneks allakirjutanu ettepaneku kohaselt Põhiseaduse 14. peatüki eelnõu järgmiseks:

"14. peatükk

Kohalik omavalitsus

§____. Kohaliku valitsemisala korraldamine ja kohalike elualade arendamine toimub kohalike omavalitsuste kaudu.

am

§ _____. Kohalikul omavalitsusel on kohustus koostada iseseisev eelarve.

§ _____. Kohalikul omavalitsusel on oma võimkonna piires õigus:

- teha otsuseid, anda määrusi ja korraldusi;
- kehtestada ja koguda makse ning panna peale koormisi;
- moodustada teiste omavalitsustega liite ja ühisasutusi.

§ _____. Kohalike omavalitsuste moodustamise, korralduse ja järelvalve nende tegevuse üle määrab seadus."

Vello Saatpalu

III osas toodud eelnõu keelekorrektor on Imre Siil

"_____" oktoober 1991.a.